

Tudományos ülés a SZOTE-n

A baleseti sebészet helyzete

Egyre többször sívít a mentőautó, szállnak a hírek közúti balesetekről, üzemi tragédiákról, háztartási sérülésekről. A motorizáció térhódítása, a gépesítés terjedése szükségszerűen alakította ki a sebészet önálló ágát, a traumatológiát. Az 1920-as években az osztrák Böhler professzor vonta le a következtetést: a szaporodó balesetek sérültjeinek ellátása az államnak kifizetődőbb és olcsóbb, ha olyan intézetben olyan szakemberek látják el őket, ahol speciális felszerelések és különlegesen képzett orvosok állnak rendelkezésre. Fő cél, hogy a balesetet szenvedett sérült első ellátása egyúttal végleges is legyen. Ennek előfeltételei a jó felszerelt traumatológiai osztályok, kiválóan képzett szakemberteamok, melyek megalapozzák a gyorsaságot a pontos helyzetfelismerést, a szakszerű beavatkozást.

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen az addig szétszórtan működő baleseti csoportokat 1975-ben vonták össze, s azóta egy helyen, a 2. számú sebészeti klinikai traumatológiai osztályán végzik a balesetet szenvedett sebészeti ellátását. A növekvés munkát most mérlegre tették. Azon a tudományos ülésen, amelyet tegnap, szerdán délután rendeztek a szemészet klinikai tantermében, arra kerestek választ, hol tart napjainkban a baleseti sebészet a SZOTE-n, mire

képes az ott dolgozó orvoscsoporthoz, munkájuk eredménye mennyire állja a versenyt az országos és nemzetközi összehasonlításban? Az osztály munkatársai kilenc előadásban számoltak be munkájukról, azokról a részterületekről, amelyekben a legjelentősebb sikereket érték el. Szó volt arról a szemléletváltozásról, amely a gerincsérülések megítélésében és ellátásában a szegedi klinika traumatológiai osztálya indított el. Elmondták, hogy 1977 óta végzik izületi protézisműtéseket, már száz fölött van azoknak a betegeknek a száma, akik az itteni operációk után immár panaszmentesek. Fontos terület a kézsebészet — az ideg- és ínsérülések ellátásában országosan meghatározó szintet érték el. Ugyancsak jelentős eredmény a végtag-meghosszabbítás — mindennapi gyakorlatuk, beépülnek az osztályon folyó munka normális programjába. A tudományos ülés előadásai felölték az egész ember különböző betegcsoportjainak bemutatását, a műtési gyakorlat sokféleségét. Bemutatták azokat a műtétípusokat, amelyeket itt alkalmaztak elsőként sikerrel és nagy számban.

A 2. számú sebészeti klinika traumatológiai osztályának tudományos ülésén dr. Petri Gábor akadémikus, egyetemi tanár a SZOTE rektora elnökölt. Bevezetést mondott dr. Fényes György egyetemi tanár, a

2. számú sebészeti klinika igazgatója. A következő előadások hangzottak el: A gerinc-sérülések ellátásának mai lehetőségei (Sándor László, Fényes György, Naicsai István); A medence-sérülések modern kezelése (Dósa Gábor, Sándor László, Simonka J. Aurél); Izületbe hatoló törések és izületi szalagsérülések primer rekonstrukciója (Nacsai István, Dósa Gábor, Kiss Gyula); A diaphysis törések operatív- és konzervatív kezelése — A végtag-hosszabbítás lehetőségei (Varga Endre, Endrői János, Kiss Gyula, Sándor László); A posttraumás- és degeneratív izületi betegségek plasztikai és alloplastikai ellátása (Sándor László, Dósa Gábor, Simonka J. Aurél); A perifériás idegek modern sebészete (Simonka J. Aurél, Kiss Gyula, Varga Endre); Szemléletváltozások az ínsérülések ellátásában és utókezelésük (Kiss Gyula, Endrői János, Simonka J. Aurél); Mikrosebészeti és plasztikai sebészeti módszerek és lehetőségek a kézsebészetben (Simonka J. Aurél, Endrői János, Kiss Gyula); A polytraumatisáltak és a koponya agysérült polytraumatisáltak ellátási taktikája (Dósa Gábor, Endrői János, Simonka J. Aurél, Sándor László, Kiss Gyula). Az oktatástechnikai csoport színes videófelvételekkel demonstrálta az előadásokat.

Hatvanezer diák az építő-táborokban

Véget ér a tanítás és vasárnap 15 ezer diák utnak indul az ország 104 építő-táborába. A középiskolások, egyetemisták ezúttal is járva részt a mezőgazdasági munkákban segídeknek — tájékoztatták erről tegnap a KISZ KB székházában a sajtó képviselőit.

Ezen a városban mintegy 60 ezren fordulnak meg féléves táborokban a vidéki, illetve fővárosi építő-táborokban. A már bevált hagyományos formákon túl újakkal is gazdagodik a mozgalom. A Balaton partján olyan fiatalokkal találkozhatunk többek között, akik a közelben hajnalban leszedett gyümölcsöt termelői áron értékesítik. Harminc, több nyelven beszélő egyetemista segíti a külföldi turistákat a déli parton. Egycélú diákokról könnyű lesz felismerni őket, információs asztalaik mellől kulturális és sportműsorokat ajánlanak. A KISZ KB Építő-táborok Bizottsága környezetvédő táborokat akart erre a nyárra szervezni. Partnert azonban csupán Siófokon találtak a vállalkozásukhoz. Itt az ifjúgardisták a Vízűgyi Hivatal közreműködésével tisztítják a vizet, illetve a partszakaszt.

Több éve szerveznek olyan táborokat ahol szakmai ismereteiket kamatoztathatják az ipari tanulók, a szakközépiskolások. Az ezekben eltöltött két hetet betudják szakmai gyakorlatnak. Az idén az országban folyó különböző lakásépítési programok végrehajtásában vesznek részt a tanulók. A Pannónia Szálloda és Vendéglátóipari Vállalat délbataloni igazgatósága Siófokon 600 gyerek részére szervez táborot.

Bulgáriából, Lengyelországból, valamint az NDK-ból körülbelül ezer fiatal érkezik, s ugyanennyi magyar diák utazik külföldi táborokba. A gyümölcsfeldolgozásban, a kukoricaérettetésben, a sportolók is részt vesznek. Ők a munka után edzéseket tartanak majd. A szabad idő kulturált eltöltéséről az Ifjúsági Rendező Iroda gondoskodik. Négyszáz különféle műsort ajánlottak, amelyek közül a brigádvezetők választottak már.

Hozomra nem ad a boltos

Kapaszkodunk mindannyian az egyszerű jótétele! Határozatok, tervek születnek az élet-színvonal megőrzésére. Országnyi léptékben talponkra állunk, hogy védjük, amit egyszer már elértünk. Van mit megvédeni! — mondjuk, írjuk, nyilatkozunk, s ezt az tudja tán a legjobban, akinek nemigen sikerül megvédenie.

Azt gondolom, jövőformáló nagy kérdéssé nőtte ki magát, hogy kinek sikerül a mai világban megkapaszkodni a korábbi színvonalon, s milyen árat kell fizetnie érte? Kik maradnak le, és mi lesz a sorsuk? Hankiss Elemér mondta a tévé tudósklubjában: van minálunk differenciálódás, csak nem a végzett munkát tükrözik a különbségek.

A munkabérek különbségéből aligha következik a szabad szemmel is mind jobban látható életszínvonalbeli rétegződés: statisztikusok, közigazdászok panaszkodnak, hogy a munkahelyeken dül az egyenlődségi; a dolgozók egy-kétszáz forintnál nagyobb különbségeket nem tudnak elviselni. Magyarországon nincsen állásnéküliség, s semmi sem utal rá, hogy ezen változtatni akarnánk. A növekvő életszínvonalbeli különbségek nem is erről a tájékról erednek. Munkahelyet, s vele az átlaghoz legalábbis közelítő fizetést mindenki talál. Csak hogy ez ma már nem elég a tisztességes megélhetéshez. Valaki úgy fogalmazott: valaha elég volt egy fizetés, hogy eltartsa valaki a családját. Aztán már kettő kellett, ma pedig három sem mindig elég.

A különbségek abból fakadnak, ki mennyit tud hozzákeresni a munkabéréhez. S itt bizony már óriási eltérések vannak. Mintha nálunk ez töltene be azt a szerepet, amit a tőkés országokban a munkanélküliség. Nálunk különmunka-nélküliség, másodállaltsátság van, de manapság ez is éppen elég nagy kereszt annak, aki szenvedni.

A mezőgazdaságban viszonylag egyszerű a dolog. Ott elég azt eldönteni, hajlandó-e valaki munkával tölteni a szabad idejét, s ez a döntés sem olyan szörnyen nehéz. Erre ösztönöznek a hagyományok, erre az amúgy is meglévő tapasztalatok, termelődésközpontok. A kertben megnő a répa, csak öntözni és gyomlálni kell. A göré alatt meghízik a disznó, ha nem felejtnek el enni adni neki. Kell ugyan dolgozni keményen, de hogy miből szerezzen pénzt az ember, nem igényel túl nagy fejtörést.

Nem túl nehéz a dolguk a szolgáltatás bizonyos ágazataiban dolgozóknak. Mindenütt — s elég sok ilyen terület van — ahol a legális szolgáltatások nem fedezik az igényeket, lehet keresni fuszással, a meglévő szakértelem jó áron értékesíthető. Nagy előny lehet a kötetlen munkaidő: ha valaki trógerolást vállal, azt is könnyebben teheti, ha akkor mehet el a munkahelyéről, amikor hívják. S lehetne tovább részletezni a lehetőségeket, de nem érdemes; mielőtt addig a magunknyugtató illúzióig eljutnánk, hogy mindenki hozzákereshet a bééréhez, aki nem rühelli a munkát, álljunk meg: ez ugyanis nem igaz.

Ismerősöm fiatal szakember. Kötött munkaidőben dolgozik, reggel nyolckor blokkol, délután fél ötig benn ül a munkahelyén, ha van dolga, ha nincs. Idősebb kollégái úgy vélik, elégedetlenségére semmi oka: alig van túl a harmadik ikszen, s fizetése máris megközelíti azokat, akik lassan a nyugdíjat várják. Olykor önálló feladatokkal is megbízzák, amelyeket rendre sikeresen elvégz.

Felesége gyese van. Munkahelyére nem nagyon kívánczik vissza: szakmája egyike a legrosszabbul fizetett értelmiségi foglalkozásoknak. A nagyobbik gyerek olykor érte jön haza az óvodából: neki miért nem vesznek színes, feliratos dzsekit, mikor viszik el síelni, és mért nincsen autójuk, amivel kirándulni mehetnének?

Egyre nehezebben jönnek ki a pénzből. Pedig a feleség már csak a konyhán: csontleves főz, minden másnap körömpörkölt az ebéd, parizer a vacsora, s csak messziről lesegeti a sonkát és a szalámit. Allandó újításokat vezet be: a rakott krumpliból kispörölgő a kolbászt, a faszírozottnak már nem a negyedét, hanem a kétharmadát gyúrja azott kenyérből.

Ismerősöm azt fontolgatja, hogy otthagyja a munkahelyét. Pedig jól érzi ott magát. Lennének ötletei, a vállalati eredményt előmozdító jó gondolatai, ezekre azonban nem tartanak igényt. Különben is mit akarna velük? Eddig is megvolt a cég, ezután is meg lesz. Persze, ha nagyon akar nyüzsgögni, nyüzsgöghet, de mit képzel, mit kap érte? Azt hiszi, holnap kinevezik vezérigazgatónak? Hiszen még az osztályvezetésre is hányan várnak, rangidősek! Eddig is megkapott mindent, amit megkaphatott. Csak nem képzele, hogy a fizetése utólrétegi a nyugdíj előtt állókét? Csak nem gondolja komolyan, ha beléveti magát a vállalati tennivalókba, ha fölhasználja amit az egyetemen tanult, amit lassan egy évtized alatt a munkahelyén tapasztalt, ha beléad tehetséget, akaratot, ambíciót, akkor neki majd egyszerre többet adnak, mint a többieknek?

Ismerősöm pedig komolyan gondolná, de mondani sem meri. Inkább azon spekulál, „szögre akasztja” a diplomáját, elmegy újságot hordani, napközben közműves mellé segédmunkásnak, mert nem lát más kiutat. Csak egyelőre még berzenkedik az önérzete: nem azért tanult annyi évig, hogy végül málteret hordjon. Irigylit a pénzt a vállalkozótól. Ő harmincförintos órabérért lapátolja a betont, míg a mestert alig látni, s a munka végzetével márekra fogott bankókötégből számolja le a sóványka járandóságát.

Ismerősöm neje úgyesen varr. Ha nem sikerül a férjnek a pénzkeresés, hát majd megpróbálkozik ő, gondolta. Sikerült bekönyörögnie magát egy maszek butikos „négerrel” közé. Harmadosztályú, szálhibás anyagból kell nyári ruhákat varrnia. Az anyag belekerült tán 100 forintba, a varrásért 70 forintot fizetett a kereskedő, a kirakásban aztán 800 forintért látta viszont a készruhát ismerősöm neje. Berzenkedni nem lehet, van vetélytárs elég, aki nagyon rászorul, tán ötvenért is megcsinálja.

Muszáj ennyire futni a pénz után? A kérdés fölösleges: muszáj. Hozomra nem ad a boltos. Erkölcsei elismerést, vállonverést sem lehet beváltani az ABC-ben, még jegyes tejr sem. Miben bízom ismerősöm? Hogy majd megváltozik munkahelyén a módi? Évtizede beszélnek róla, mégis alig változik valami. Fiatal, ereje teljében van, társadalmat jobbit energiák feszülnek benne. Szeretné beváltani őket: fehérpecsenyére és üdülésre, és nagyobb lakásra és gépkocsira. Igénye nem is kirívó: más tán kevesebb munkával, kisebb tehetséggel is eléri mindazt, amiért ő egyelőre hiába küszködik.

Mit javasoljak neki, hogy ő is jól járjon, meg a társadalom is?

Tanács István

A munka- és környezetvédelemért

Díjakat és okleveleket adtak át

A munka- és környezetvédelmi napok rendezvény-sorozatát tegnap, szerdán befejeződték Szegeden. A Juhász Gyula Művelődési Központban megtartott zárónap eseményein részt vett Berta István, a szegedi városi pártbizottság titkára, Bessenyei Zoltán, a megyei pártbizottság munkatársa, a SZOT, az Országos Környezetvédelmi Tanács képviselői, számos szegedi és környékbeli vállalat gazdasági vezetője és szakszervezeti tisztviselője is.

A tegnapi napon elhangzott előadások elsősorban a környezetvédelemmel foglalkoztak. Bevezető referátumot Kovács Sándor, az SZMT titkára tartott. Kiemelte a szakszervezetek szerepét a munka- és környezetvédelemben. Hangsúlyozta: a környezetvédelemnek már a tervezési, fejlesztési és beruházási munkákban érvényre kell jutni. Bár sokan hivatkoznak arra, hogy nincs elegendő pénzük a kiegészítő berendezésekre. Sőt, előfordulnak néha még rosszabb és megfontolatlanabb vélemények is: divatnak minősítik a környezetvédelmi feladatokat, s „púpnak a hátukon” a munkavédelemmel — kapcsolatos tennivalókat. Pedig szakemberek bizonyítják a világ minden táján, elsősorban a fejlett ipari országokban, hogy a munka- és környezetvédelemre befektetett pénz később szépen megtérül. Az elhangyagott területek viszont kamatos kiadásokat szülnek. A balesetek, a megbetegedések, a rossz közérzet visszahat a termelésre és a következményeket már nehéz is pénzben kifejezni.

A szakszervezet, mint érdekvédelmi szervezet, fontos feladatának tekinti a közreműködést a környezetvédelemben. A SZOT irányelveit idézte az előadó is, amikor elmondta, hogy az emberi környezet védelme az egész társadalom érdeke és feladata.

A szegedi és környékbeli vállalatok, intézmények többsége megértette a munka- és környezetvédelem fontosságát, és tevékenyen részt vesz a különféle mozgalmakban is. Ezek között a szakszervezetek hirdették meg a „Rendet és tisztaságot a munkahelyeken” pályázatot, vagy olyan „nap-hoz kötött” mozgalmat, mint a „Rendet és tisztaságot május 1-re”. A Szegeden megrendezett munka- és környezetvédelmi napok befejező aktusaként Kovács Sándor, az SZMT titkára átadta azokat az okleveleket és díjakat, amelyeket a SZOT és az SZMT ítéltek oda, a „Rendet és tisztaságot a munkahelyeken” mozgalomban kiemelkedő eredményt elért vállalatoknak, intézményeknek.

A SZOT oklevelét és az SZMT serlegét véglegesen elnyerte — mivel három esztendőben folyamatosan megszerezte — a Szegedi Gyufagyár. A SZOT oklevelét és az SZMT díjával jutalmazták a makói Redőnygyártó Vállalatot, a szentesi városi tanács körházának rendelőintézetét, a FEG makói gyárát, a makói kisegítő iskolát és nevelőotthont, a HODGEP kiskundorozsmai gyárát, az Alföldi Porcelángyártat, a Kenderfőnyű- és Szövőipari Vállalat újszegedi gyárát és a MÁV szentesi körzeti üzemfőnökségének csongrádi állomását. Az SZMT serlegével jutalmazták a szegedi Hági Éttermet, a pitvárosi napköziotthonos óvodát és a HODGEP szentesi gyárát.

Képviselők a kultúráról

Szerdán, a Parlamentben tartott ülésén az országgyűlés kulturális bizottsága azt a tájékoztatót vitatta meg, amelyet a Művelődési Minisztérium, a Magyar Tudományos Akadémia, az Országos Testnevelési és Sporthivatal, a Magyar Rádió, a Magyar Televízió és az Allami Ifjúsági Bizottság készítette tavalyi költségvetésük végrehajtásáról. Az előterjesztés szerint a Művelődési Minisztérium irányítása alá tartozó intézmények az elmúlt évben kiemelt feladatokat kezelték az alapellátást adó intézményhálózat fejlesztését, biztosítva ezek működési feltételeit, az alsó- és középfokú iskolák szakmai programjának folytatását. Tavaly az oktatási és kulturális feladatok ellátására, a központi és tanácsos oktatási, közművelődési és művészeti intézményhálózat fenntartására, működésére 36,8 milliárd forintot fordítottak, ebből 31,7 milliárd jutott az oktatás-

nak. A tantermek száma 1648-cal növekedett. Az elmúlt évben 27 új egységgel gyarapodtak a múzeumok, a könyvtárak alapterülete a korábbi évekénél nagyobb mértékben növekedett. Hozzáálltak a művelődési otthonok gazdálkodási rendszerének korszerűsítéséhez: két új színház — a Katona József és a zalaegerszegi — kezdett működni; új hivatásos műsorrendező szervek alakultak. Több mint 3700 könyv jelent meg, csaknem 77 millió példányban; a közművelődési alapról az év során 37,5 millió forint támogatást ítéltek oda; 34 egész estés játékfilm készült; 190 filmet mutattak be.

A tanácskozás Óvári Miklósnak, a bizottság elnökének zárszavával ért véget. Ahogy Óvári Miklós összefoglalójában rámutatott: a képviselők elégedetten fogadták el a tájékoztatót, hiszen annak adatai jól tükrözik: hogy tavaly a kultu-

rális terület színvonalát sikerült megőrizni a jól ismert nehézségek ellenére is. Rámutatott: a kulturális életnek követnie kell a változó körülményeket, ugyanakkor keresnie, miként dolgozhat a legeredményesebben a változatlanul fontos művelődéspolitikai célok megoldásáért. Nyilvánvaló, hogy az útkeresés közben akadnak rossz ötletek, ám ezek miatt nem szüntethető meg a kezdeményezés, a vállalkozás az újra. A kritikai bizonytalanságról szólva Óvári Miklós kifejtette: ezt jogilag szabályozni természetesen lehetetlen, ám mindenkinél kötelező, hogy — akárcsak a gazdaságban — a kulturális életben is igényesen, felelősséggel dolgozzék. A művészeti „szakma” — figyelmeztetett — teremtsen önmagának jó légkört, tudva azt, hogy a közönség figyelme a hétköznapi jó munkára irányul, és nem egyes szélsőséges esetek alapján ítélt. (MTI)